DOMSTOLENS DOM
av den 10 januari 1985*

I mål 229/83

har Cour d'appel i Poitiers till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det mål som pågår vid den nationella domstolen mellan

Association des Centres distributeurs Édouard Leclerc, Paris,

SA Thouars Distribution & autres, Sainte-Vierge,

och

Sàrl "Au blé vert", Thouars,

Georges Lehec, Auxerre,

SA Pelgrim, Thouars,

Union syndicale des libraires de France, Paris,

Ernest Marchand, Thouars,

Jeanne Demée, född Palluault, Thouars.

Begäran avser tolkningen av artiklarna 3 f och 5 i EEG-fördraget.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden Mackenzie Stuart, avdelningsordförandena G. Bosco och C. Kakouris samt domarna A. O'Keeffe, T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot och R. Joliet,

generaladvokat: M. Darmon,
justitiesekreterare: biträdande justitiesekreterare J. A. Pompe,

* Rättegångsspråk: franska.

meddelar följande

dom

DOMSKÄL

1 Genom dom av den 28 september 1983 som inkom till domstolen den 10 oktober 1983, har Cour d'appel i Poitiers i enlighet med artikel 177 i EEG-fördraget ställt en fråga om tolkningen av olika bestämmelser i gemenskapsrätten, särskilt bestämmelserna om fri konkurrens inom den gemensamma marknaden och artiklarna 3 f och 5 i EEG-fördraget, för att kunna bedöma huruvida en nationell lagstiftning, genom vilken alla detaljhandlare åläggs att vid försäljning av böcker följa det pris som fastställts av förläggaren eller av importören, är förenlig med gemenskapsrätten.

2 Frågan har väckts inom ramen för en tvist mellan å ena sidan Association des Centres distributeurs Édouard Leclerc (nedan Leclerc) och bolaget Thouars distribution & autres, som ingår i Leclerc-koncernen och å andra sidan flera bokhandlare i Thouars och Union syndicale des libraires de France. Tvisten rör tillämpning av de försäljningspriser som fastställts enligt lag nr 81-766 av den 10 augusti 1981 om bokpriser (Journal Officiel de la République Française, JORF, av den 11 augusti 1981).

3 Leclerc är en sammanslutning av detaljister över hela Frankrike, vilka från början verkade inom livsmedelsbranschen men vars verksamhet har utökats till att omfatta även andra varor, däribland böcker. Butikerna är kända för att tillämpa en lågprispolitik. Det framgår av handlingarna att bolaget Thouars Distribution, liksom andra återförsäljare i samma koncern, har sålt böcker till lägre pris än det pris som fastställts enligt ovannämnda lagstiftning.

4 Enligt den franska lagen av den 10 augusti 1981 är varje förläggare eller bokimportör skyldig att fastställa ett försäljningspris på de böcker denne ger ut eller importerar. Detaljhandlarna skall tillämpa ett effektivt försäljningspris på mellan 95% och 100% av det priset. Lagen föreskriver undantag från skyldigheten att tillämpa detta pris för vissa privata eller allmänna institutioner, såsom bibliotek och undervisningsanstalter, och tillåter utförsäljning på vissa villkor. Om bestämmelserna i lagen överträds kan konkurrenterna och olika slag av organisationer föra talan om upphörande eller skadestånd; även åtal kan väckas.

5 Vad gäller importerade böcker fastställs i artikel 1 sista stycket i lagen av den 10 augusti att "om importen gäller böcker som getts ut i Frankrike skall det försäljningspris som fastställs av importören inte vara lägre än det pris som fastställs av förläggaren". I dekret nr 81-1068 av den 3 december 1981 (JORF av den 4 december 1981) som utfärdades för tillämpning av lagen av den 10 augusti 1981, föreskrivs bl.a. att "som importör betraktas huvudhandelsagenten av importerade böcker, som åläggs den skyldighet som föreskrivs i artikel 8 i lagen av den 21 juni 1943", nämligen skyldigheten att deponera ett fullständigt exemplar av boken vid inrikesministeriet.

6 Under ett interimistiskt förfarande i handelsmål som inleddes på begäran av flera konkurrerande bokhandlare förordnade ordföranden vid Tribunal de grande instance i Bressurie vid vite att bolaget Thouars Distribution skulle sätta ett detaljhandelspris på böcker i överensstämmelse med lagen av den 10 augusti 1981 och förklarade samtidigt att detta beslut även skulle gälla för Leclerc, som genom adcitation inträtt i målet.

7 Beslutet överklagades till Cour d'appel i Poitiers som fann att en lösning av tvisten krävde en prövning av om lagen av den 10 augusti 1981 stred mot gemenskapsbestämmelserna om fri konkurrens inom den gemensamma marknaden, eftersom lagtexten innebar betydande konkurrensbegränsningar både för de böcker som ges ut i Frankrike och för de böcker som importeras, och eftersom bokhandlarna i de övriga medlemsstaterna inte var underkastade någon sådan begränsning. Cour d'appel ställde därför följande fråga till EG-domstolen:

"Skall artiklarna 3 f och 5 i EEG-fördraget tolkas så, att det är förbjudet för en medlemsstat att genom lag eller annan författning inrätta ett system för böcker som ges ut i den medlemsstaten och för böcker som importeras till den staten främst från andra medlemsstater, enligt vilket detaljhandlarna tvingas att sälja böckerna till ett pris som fastställts av förläggaren eller importören, utan att ha möjlighet att sänka priset med mer än 5 %?"

8 Artikel 3 f i fördraget, som denna fråga hänvisar till, utgör en del av den gemensamma marknadens allmänna principer som skall tillämpas i förening med de kapitel i fördraget som är avsedda att omsätta dessa principer i praktiken. Bestämmelsen föreskriver "upprättande av en ordning som säkerställer att konkurrensen inom den gemensamma marknaden inte snedvrids", vilket är ett allmänt mål som klart och tydligt uttrycks genom bl.a. konkurrensreglerna i kapitel 1, avdelning I i tredje delen av fördraget. I artikel 5 andra stycket i fördraget fastställs att medlemsstaterna "... skall

avstå från varje åtgärd som kan äventyra att fördragets mål uppnås". Den fråga som ställts av den nationella domstolen angående dessa bestämmelsers förenlighet med en lag av ovan angivet slag går alltså ut på om lagen är förenlig med fördragets principer och mål samt med de bestämmelser i fördraget som särskilt skall omsätta dessa i praktiken.

9 Det bör anmärkas att artiklarna 2 och 3 i fördraget rör upprättandet av en marknad där varorna kan cirkulera fritt på konkurrensvillkor som inte är snedvridna. Detta mål skall säkerställas bl.a genom artikel 30 och följande rörande förbud mot handelsrestriktioner mellan medlemsstaterna, vilka det har hänvisats till under förfarandet vid domstolen, och genom artikel 85 och följande rörande konkurrensregler, vilka skall prövas i första hand.

Tillämpningen av artiklarna 3 f, 5 och 85 i fördraget

10 Enligt Leclerc utgör den franska lagen om bokpriser inte en statlig prisreglering, utan en reglering som begränsar priskonkurrensen, genom att prisnivån bestäms fritt av förläggarna och importörerna. Lagen bör alltså i första hand prövas i förhållande till fördragets konkurrensregler. Genom lagen införs i detta hänseende ett kollektivt system med fastställda priser, vilket enligt artikel 85.1 i fördraget är förbjudet för företag och som strider mot den ordning om förbud mot snedvridning av konkurrensen inom den gemensamma marknaden som i artikel 3 f fastställs som ett av gemenskapens mål. Artikel 5 andra stycket i fördraget innebär därför att medlemsstaterna är skyldiga att avstå från att vidta sådana åtgärder, eftersom dessa kan upphäva den ändamålsenliga verkan av artikel 85 genom att göra det möjligt för privata företag att undandra sig artikelns bestämmelser och således äventyra förverkligandet av ett av fördragets mål.

11 Den franska regeringen anser att det endast är allmänna principer som fastställs i artiklarna 3 f och 5 i fördraget och att dessa i sig inte medför några skyldigheter. Artikel 85 däremot skall endast tillämpas på vissa beteenden från företags sida och kan inte, inte ens i förening med artiklarna 3 f och 5, tolkas som ett förbud för medlemsstaterna att vidta statliga åtgärder som kan påverka den fria konkurrensen. Begränsningen av priskonkurrensen på detaljhandelsnivå – en konkurrens som för övrigt är fri på förläggarnivå – skall prövas i förhållande till artikel 30 och följande, vilka är de enda som kan vara relevanta i föreliggande fall.

12 Kommissionen anser att artiklarna 3 f och 5 inte kan tolkas så, att de fråntar medlemsstaterna all befogenhet på det ekonomiska området genom att förbjuda dem att ingripa i den fria konkurrensen. Eftersom artikel 85 endast avser företags beteenden och inte statliga åtgärder är det endast i undantagsfall - som då en medlemsstat påbjuder eller underlättar slutandet av förbjudna avtal, förstärker verkningarna av dessa genom att de utsträcks till att gälla tredje part eller eftersträvar det särskilda målet att ge företag möjlighet att kringgå konkurrensreglerna - som sådana åtgärder kan utgöra underlåtenhet att fullgöra de skyldigheter som följer av artikel 5 andra stycket i fördraget. Huruvida en lagstiftning av det slag som den omtvistade är förenlig med fördraget skall således endast prövas på grundval av artikel 30 och följande.

13 I enlighet med det mål som fastställs i artikel 3 f i fördraget är följande oförenligt med den gemensamma marknaden och förbjudet enligt artikel 85.1: alla avtal mellan företag, beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden som kan påverka handeln mellan medlemsstater och som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrida konkurrensen inom den gemensamma marknaden, särskilt sådana som innebär att inköps- eller försäljningspriser eller andra affärsvillkor direkt eller indirekt fastställs. Bestämmelsen avser således konkurrensbegränsande avtal, beslut och samordnade förfaranden mellan flera företag, med förbehåll för undantag som beviljas av kommissionen i enlighet med artikel 85.3 i fördraget.

14 Även om det är riktigt att dessa bestämmelser gäller företags beteende och inte medlemsstaternas lagstiftningsåtgärder, är medlemsstaterna ändå enligt artikel 5 andra stycket i fördraget skyldiga att inte genom sin nationella lagstiftning skada en fullständig och enhetlig tillämpning av gemenskapsrätten samt verkan av de rättsakter som antagits för att genomföra denna, och att avstå från att vidta eller bibehålla åtgärder - även sådana av lagstiftningskaraktär - som kan upphäva den ändamålsenliga verkan av de konkurrensregler som tillämpas på företag (jfr dom av den 13 februari 1969, Walt Wilhelm m. fl., 14/68, Rec. s. 1 och dom av den 16 november 1977, Inno/ATAB, 13/77, Rec. s.2115).

15 Syftet med en lagstiftning som den ifrågavarande i detta fall är emellertid inte att tvinga förläggare och detaljhandlare till att ingå avtal eller till andra beteenden av det slag som anges i artikel 85.1 i fördraget, utan att kräva av förläggarna eller importörerna att de ensidigt fastställer detaljhandelspriserna i enlighet med en lagstadgad skyldighet. Under sådana omständigheter uppkommer frågan huruvida en nationell lagstiftning - som gör sådant enligt

artikel 85.1 förbjudet beteende från företags sida meningslöst, genom att förläggare eller bokimportörer ges ansvaret att fritt fastställa bindande priser i detaljhandelsledet – skadar den ändamålsenliga verkan av artikel 85 och således strider mot artikel 5 andra stycket i fördraget.

16 I detta sammanhang skall det anmärkas att den franska regeringen – för att motivera den ifrågavarande lagstiftningen och genom att påstå att artikel 85 i fördraget inte är tillämplig på lagstiftningsåtgärder – har gjort gällande att syftet med denna lagstiftning är att skydda boken såsom kulturförmedlare mot de negativa verkningar som en ohämmad konkurrens på detaljhandelspriset skulle få på bokutgivningens mångfald och kulturella nivå. Dessutom är enligt den franska regeringen en lag som den ifrågavarande nödvändig för fackbokhandelns överlevnad i konkurrensen med andra distributionskanaler, vars försäljningspolitik innebär snäva marginaler och försäljning av ett begränsat antal titlar, och för att undvika att ett fåtal storskaliga återförsäljare tvingar på förläggarna sitt val till skada för utgivningen av diktsamlingar samt vetenskapliga och nyskapande verk. Det rör sig alltså om en åtgärd som behövs för att bevara boken som kulturell faktor och som har motsvarighet i de system som tillämpas i de flesta av medlemsstaterna.

17 Kommissionen som också har anfört att artikel 85 i fördraget, inte ens i förening med artikel 5, är tillämplig på ett fall som det ifrågavarande, delar inte den franska regeringens bedömning av konkurrenssituationen inom bokbranschen. Den har bestritt nyttan och lämpligheten av särskilda nationella bestämmelser för bokmarknaden. Kommissionen har emellertid medgett att det i de flesta medlemsstater finns avtal eller praxis mellan förläggare och bokhandlare angående fastställda detaljhandelspriser, även om det finns betydande skillnader mellan de berörda nationella systemen från en medlemsstat till en annan vad gäller tillämpningsföreskrifter och övriga villkor.

18 Det skall anmärkas att kommissionen, som öppet har meddelat sin avsikt att företa en undersökning av alla dessa system och all praxis, ännu inte har varit i stånd att vare sig slutföra undersökningen eller att fastställa riktlinjer för hur de befogenheter som tilldelats kommissionen genom fördraget och förordning nr 17 skall utövas på detta område. Den har hitintills inte heller lagt fram något förslag inför rådet angående handlingsprogram. Vidare har den inte inlett något förfarande i enlighet med artikel 85 i fördraget för att förbjuda nationella system eller nationell praxis för fastställande av bokpriser.

19 Kommissionens enda beslut angående fastställande av försäljningspriser på böcker, som ledde fram till domstolens dom av den 17 januari 1984 (VBVB och VBBB mot Kommissionen, 43 och 63/82, Rec. 1984, s. 19), rör ett transnationellt avtal mellan branschorganisationer i två medlemsstater, vilket domstolen har förklarat såsom oförenligt med artikel 85.1 i fördraget. Det skall erinras om att domstolen i samma dom fastslog att nationell lagstiftning eller rättspraxis inte kan vara bindande för tillämpningen av konkurrensreglerna, även om det skulle antas att denna lagstiftning eller rättspraxis var gemensam för alla medlemsstaterna. Dock har det varken i kommissionens beslut eller i domstolens dom tagits ställning till huruvida rent nationella avtal rörande prissättning är förenliga med artikel 85 i fördraget.

20 Det finns under dessa omständigheter anledning att fastslå att det hittills inte funnits någon konkurrenspolitik inom gemenskapen som rör rent nationella system eller nationell praxis inom bokbranschen, och som medlemsstaterna är skyldiga att följa enligt sin plikt att avstå från varje åtgärd som kan äventyra att fördragets mål uppnås. Härav följer att på gemenskapsrättens nuvarande stadium är medlemsstaternas skyldigheter enligt artikel 5 i förening med artiklarna 3 f och 85 i fördraget inte tillräckligt preciserade för att medlemsstaterna skall kunna förbjudas att utfärda lagregler av det slag som de omtvistade angående priskonkurrens på detaljhandelspriset av böcker, dock på det villkoret att fördragets övriga särskilda bestämmelser iakttas i dessa regler, särskilt bestämmelserna om fri rörlighet för varor, vilka därför måste prövas.

Tillämpningen av artiklarna 30 och 36 i fördraget

21 Kommissionen har anfört att den ifrågavarande lagstiftningen utgör en åtgärd med motsvarande verkan som en kvantitativ importrestriktion, vilken förbjuds genom artikel 30 i fördraget. Två bestämmelser i lagen av den 10 augusti 1981 kan utan tvekan tillämpas på bokimport, nämligen bestämmelsen om att importören skall fastställa priset på importerade böcker, under det att huvudhandelsagenten för detta ändamål anses vara importör, och bestämmelsen om att försäljningspriset, i det fall de importerade böckerna ges ut i Frankrike, inte får vara lägre än det pris som fastställts av förläggaren. Dessa bestämmelser hindrar enligt kommissionen import genom att göra det omöjligt för importörer att tillämpa lägre priser och hindra dem från att komma in på den franska marknaden genom att konkurrera med priserna. Leclerc har i huvudsak uttryckt samma synpunkt.

22 Enligt den franska regeringen strider inte en lagstiftning som den i föreliggande fall mot artikel 30. Varje medlemsstat har kvar sin frihet att reglera inrikeshandeln. Begränsningen av priskonkurrensen på detaljhandelsnivå har ingen restriktiv verkan på importen. Importerade böcker och inhemska böcker behandlas likvärdigt i detta hänseende. Vad gäller huvudhandelsagentens prissättning skall ansvaret för att fastställa priserna på utländska böcker vila på den som på den interna marknaden fyller samma handelsmässiga funktioner som förläggaren gör vad beträffar distributionen av inhemska böcker. Bestämmelsen angående de böcker som getts ut i Frankrike och återimporterats utgör ett nödvändigt komplement för att göra hela lagstiftningen till en sammanhängande helhet och för att undvika ett kringgående av lagen genom återimport av böcker.

23 Det finns skäl att påminna om att kvantitativa importrestriktioner samt åtgärder med motsvarande verkan enligt artikel 30 i EEG-fördraget är förbjudna i handeln mellan medlemsstater. Enligt domstolens fasta rättspraxis skall varje nationell åtgärd i den artikelns mening som direkt eller indirekt, faktiskt eller potentiellt kan utgöra ett hinder för handeln inom gemenskapen betraktas som en åtgärd med motsvarande verkan som en kvantitativ restriktion. Så är bl.a. fallet med en nationell lagstiftning som reglerar situationen olika för inhemska varor och importerade varor eller som på något sätt, oavsett hur, missgynnar importerade varors avsättning på marknaden i förhållande till inhemska varors.

24 Ur den synpunkten skall två olika situationer prövas i föreliggande fall i vilka den vid den nationella domstolen omtvistade nationella lagstiftningen är tillämplig, nämligen dels situationen för böcker som getts ut i en annan medlemsstat och som importerats till den berörda medlemsstaten, dels situationen för böcker som getts ut i den berörda medlemsstaten och som återimporterats efter att först ha exporterats till en annan medlemsstat.

25 Vad beträffar en lagstiftning som den som är föremål för tvist vid den nationella domstolen och som tillämpas på böcker som ges ut i en annan medlemsstat och importeras till den berörda medlemsstaten kan det fastslås att en sådan bestämmelse – enligt vilken det åligger den bokimportör som har till uppgift att deponera ett exemplar av boken i fråga, dvs. huvudhandelsagenten, att fastställa försäljningspriset på denna bok – överlåter ansvaret att fastställa bokpriset på en näringsidkare som är verksam i ett annat led i försäljningskedjan än förläggaren och gör det omöjligt för alla andra importörer av samma bok att för avsättning på den importerande medlemsstatens marknad tillämpa det försäljningspris denne anser lämpligt i förhållan-

de till självkostnadspriset i utgivningsstaten. I motsats till vad den franska regeringen gjort gällande begränsar sig alltså inte en sådan bestämmelse till att likställa systemet med importerade böcker med systemet med inhemska böcker, utan skapar en särskild lagstiftning för de importerade böckerna, vilken kan utgöra ett hinder för handeln mellan medlemsstaterna. En sådan bestämmelse måste därför betraktas som en åtgärd med motsvarande verkan som är förbjuden enligt artikel 30 i fördraget.

26 Däremot, i det fall en sådan lagstiftning tillämpas på böcker som ges ut i den berörda medlemsstaten och som återimporteras efter att först ha exporterats till en annan medlemsstat, kan en bestämmelse enligt vilken det krävs att det av förläggaren fastställda priset tillämpas vid försäljningen av dessa böcker inte anses vara en bestämmelse som gör åtskillnad mellan inhemska böcker och importerade böcker. En sådan bestämmelse missgynnar emellertid ändå avsättningen på marknaden för återimporterade böcker i den mån som den fråntar möjligheten för den som importerar en sådan bok att låta den fördel han uppnått genom ett förmånligare pris i den exporterande medlemsstaten återverka på detaljhandelspriset. Den utgör således en åtgärd med motsvarande verkan som en kvantitativ importrestriktion som är förbjuden enligt artikel 30.

27 Det skall tilläggas att något sådant konstaterande inte kan göras då det utifrån objektiva kriterier kan fastslås att de ifrågavarande böckerna har exporterats uteslutande för att återimporteras i syfte att kringgå en lagstiftning som den i föreliggande fall.

28 För att motivera de båda ifrågavarande bestämmelserna har den franska regeringen också åberopat tvingande hänsyn om skydd för konsumenternas intressen. Med hänsyn till detta har den hänvisat till sin ovannämnda uppfattning om behovet av att skydda boken som kulturförmedlare.

29 I detta hänseende kan det fastställas att en nationell lagstiftning som tvingar försäljarna att hålla vissa detaljhandelspriser som missgynnar importerade varors avsättning på marknaden endast kan motiveras med de skäl som anges i artikel 36 i fördraget.

30 Eftersom artikel 36 utgör undantag från en grundläggande regel i fördraget måste den tolkas restriktivt och kan inte utsträckas till att gälla förhållanden som inte uttryckligen anges i denna. I den artikeln nämns varken skyddet för konsumenternas intressen eller skyddet för att skapa kulturell mångfald inom bokbranschen. Härav följer att de grunder som åberopats av den franska regeringen inte kan godtas.

31 Svaret på den fråga som ställts av Cour d'appel i Poitiers blir därför:

— På gemenskapsrättens nuvarande stadium är medlemsstaterna enligt artikel 5 andra stycket i fördraget i förening med artiklarna 3 f och 85 inte förbjudna att utfärda lagregler enligt vilka detaljhandelspriset på böcker skall fastställas av förläggaren eller av bokimportören och åläggas varje detaljhandlare, på det villkoret att dessa lagregler iakttar fördragets övriga särskilda bestämmelser, särskilt bestämmelserna om fri rörlighet för varor.

— Inom ramen för en sådan nationell lagstiftning utgör följande bestämmelser åtgärder med motsvarande verkan som kvantitativa importrestriktioner som är förbjudna enligt artikel 30 i fördraget:

  — bestämmelser enligt vilka det åligger den bokimportör, som har till uppgift att deponera ett exemplar av boken i fråga, dvs. huvudhandelsagenten, att fastställa detaljhandelspriset på denna bok,

  — bestämmelser enligt vilka det krävs att det försäljningspris som fastställts av förläggaren tillämpas för försäljning av böcker som är utgivna i den berörda medlemsstaten och som återimporterats efter att först ha exporterats till en annan medlemsstat, om det inte med objektiva kriterier kan styrkas att dessa böcker exporterats endast i syfte att återimporteras för att kringgå en sådan lagstiftning.

Rättegångskostnader

32 De kostnader som har förorsakats den franska regeringen och Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

- angående den fråga som genom dom av den 28 september 1983 förts vidare av Cour d'appel i Poitiers - följande dom:

1) **På gemenskapsrättens nuvarande stadium är medlemsstaterna enligt artikel 5 andra stycket i förening med artiklarna 3 f och 85 i fördraget inte förbjudna att utfärda lagregler enligt vilka detaljhandelspriset på böcker skall fastställas av förläggaren eller av bokimportören och åläggas varje detaljhandlare, på det villkoret att fördragets övriga särskilda bestämmelser iakttas i dessa lagregler, särskilt bestämmelserna om fri rörlighet för varor.**

2) **Inom ramen för en sådan nationell lagstiftning utgör följande bestämmelser åtgärder med motsvarande verkan som kvantitativa importrestriktioner som är förbjudna enligt artikel 30 i fördraget:**

   — **bestämmelser enligt vilka det åligger den bokimportör, som har till uppgift att deponera ett exemplar av boken i fråga, dvs. huvudhandelsagenten, att fastställa detaljhandelspriset på denna bok,**

   — **bestämmelser enligt vilka det krävs att det försäljningspris som fastställts av förläggaren tillämpas för försäljning av böcker som är utgivna i den berörda medlemsstaten och som återimporterats efter att först ha exporterats till en annan medlemsstat, om det inte med objektiva kriterier kan styrkas att dessa böcker exporterats endast i syfte att återimporteras för att kringgå en sådan lagstiftning.**

Mackenzie Stuart Bosco Kakouris O'Keeffe

Koopmans Everling Bahlmann Galmot Joliet

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 10 januari 1985.

P. Heim
Justitiesekreterare

A. J. Mackenzie Stuart
Ordförande